

Pou i Sínia de can Tabaquet

Lliçà de Vall

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Urbanització del mas Gordi. Carrer del Monestir, s/n
Alçada: 154

Coordenades:

Latitud: 41.58929
Longitud: 2.22064
UTM Est (X): 435042
UTM Nord (Y): 4604470

Classificació

Número de fitxa: 08108 - 73
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle: XVIII-XX
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: S'ha perdut tot el mecanisme de la sínia i tan sols en queden les restes constructives
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada

Fitxes associades:

[Can Tabaquet](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 23/02/2022 - 16:03

Descripció

Pou amb restes d'una antiga sínia que es troba uns 10 metres a l'est de la masia de can Tabaquet. El conjunt consta d'un pou amb una caseta moderna i uns dipòsits, les restes de l'eix on l'animal feia voltar la sínia i, més a l'est, restes d'una mina per on es captava aigua del torrent.

El pou és de planta circular i antigament tenia una coberta on hi havia inscrita una data del segle XVIII (possiblement 1719). Ara queda adossat a una caseta obrada amb maó, de construcció força recent, que servia per aixoplugar el motor que va substituir la sínia de sang. Al seu darrera hi ha dos dipòsits rectangulars actualment formigonats.

Al sud hi ha un basament quadrat on anava fixada la barra vertical o arbre de la sínia, que ja no es conserva. Al seu entorn és on l'animal donava voltes per activar la sínia. Al costat del basament hi havia el pou de captació d'aigua de la sínia.

Al subsòl on hi ha el pou l'aigua hi neix, però la mina també proveïa el pou d'aigua del torrent, de manera que disposava de dues fonts de captació. Com que sembla que podria ser força antiga, és possible que inicialment la sínia funcionés amb un mecanisme de catúfols, que era el sistema més habitual al segle XIX. Ja al segle XX, segons el record dels propietaris la sínia funcionava amb un mecanisme de pistons activats mitjançant bieles que bombaven l'aigua. L'aigua sortia cap a un canaló que l'abocava als dipòsits, i d'aquí s'utilitzava per regar els horts que hi havia més avall.

Observacions:

Informació facilitada pels propietaris. Dades documentals facilitades pel Centre d'Estudis i Recerca de Lliçà de Vall (CER).

Història

La masia de can Tabaquet va originar-se entre finals del segle XVII i principis del XVIII, en terres de la masia propera que llavors s'anomenava Bellarac (actualment can Serracarbassa). La primera escriptura conservada és del 1766, però s'hi diu que la casa ja existia. Per tradició oral es té com a referència la data de 1648. En les escriptures hi consten dos germans, que eren nascuts a Llerona. Són Francisco Brunés Bracex (1766) i Joan Brunés Bracex (1767). El primer va comprar dues feixes i posteriorment l'altre dues més. En aquest solar s'hi va reconstruir o edificar la casa. Un dels dos germans devia marxar i l'altre, probablement Francisco, es va quedar i és l'avantpassat dels actuals propietaris, que encara porten el cognom Brunés. El següent hereu probablement va ser Josep Brunés Viaplana i, després d'un interval, ja a començaments del segle XIX, Joan Brunés, casat amb Teresa Vilanova. El seu fill i hereu fou Josep Brunés Vilanova, nascut el 1826.

Al segle XVIII, segons constava en una inscripció possiblement de l'any 1719 que ja no es conserva, s'hi va construir el pou que es troba a llevant, el qual tenia una sínia. Ja el 1949 a la sínia s'hi va instal·lar un motor de gasolina que proporcionava també electricitat a la casa, i més endavant es va substituir per un motor elèctric. Així mateix, la zona al nord de la casa es coneix com el "forn d'Obra" i en algun document s'esmenta que hi havia una petita bòbila. Aquest forn ja no existeix, tot i que treballant la terra n'han trobat algunes restes.

Josep Brunés Vilanova es va casar amb Rita Cruells Pujol. El seu fill i hereu fou Josep Brunés Cruells (1861 – 1937). Es va casar el 1888 amb Carme Grau Olivé, filla del mas Gordi, i fou el primer alcalde de Lliçà de Vall del segle XX. En el diccionari biogràfic d'alcaldes i alcaldesses del Vallès Oriental es diu, erròniament, que havia nascut a Parets del Vallès. Durant el seu primer mandat com a alcalde, de 1899 a

1906, es construí la carretera Sabadell a Granollers que travessa tot el municipi.

Pel que fa al mas, al començament del segle XX la finca tenia uns vuit hectàrees d'extensió. Les principals fonts d'ingressos eren el gra i el vi que s'elaborava a la tina del celler i després es venia a granel. Josep Brunés Cruells va construir el 1922 un dels coberts que es troba a ponent. El sobrenom de Tabaquet es deu al fet que, segons es diu, un amic veí de Serracarbassa sempre li demanava tabac, i ho feia dient-li si tenia "tabaquet".

El fill i hereu de Josep fou Ramon Brunés Grau (1891-1959), que també va ser alcalde, nomenat l'any 1924. Durant el seu mandat s'iniciaren les gestions per a la construcció dels nous edificis de l'escola primària i la casa consistorial, es va construir el pont sobre el riu Tenes l'any 1925 i es va establir al poble l'Obra Tutelar Agrària (OTA), a la masia de les Torres. En iniciar-se la Guerra Civil Ramon Brunés s'hagué de refugiar durant 18 mesos a casa d'uns familiars al barri de Sant Andreu de Barcelona. Se salvà així dels escamots que en diverses ocasions es presentaren a can Tabaquet per endur-se'l. Ramon Brunés Grau s'havia casat amb Teresa Gurri Careta, el seu fill i hereu fou Josep Brunés Gurri, nascut el 1918.

